

osnovati družino, me pa moramo na račun službe žrtvovati družino. To pa je za nas protinaravna zahteva; zato bo celibat učinkoval neugodno v moralnem oziru in če se z novim finančnim zakonom ne ukine, ima lahko slabe navedene posledice.

Družina brez dvoma danes propada. Mladina si je s svojimi skromnimi dohodki ne more osnovati, kdor pa ima družino, komaj živi. Ta bolni problem družine je treba začeti zdraviti drugje. Čemu bi se ne postavila neka meja v plači. Kjer ima mož 3000—4000 dohodkov, se žena lahko mirnim srcem umakne za domače ognjišče in da s tem prostor mlajšim.

Stvarni razlog za uvedbo delnega celibata učiteljev je obstojal v predpostavki, da se bodo na izpraznjena mesta, ki bodo nastala z možnostjo učiteljev z neučitelji, namestili mlajše tovarišice. In koliko je bilo namestitev na taka prazna mesta? Zelo malo! Dobro bi bilo, če bi vedeli za njih točno število. Zato naj se izdela statistika vseh onih učiteljev, ki so se poročili v času veljavnosti delnega ce-

libata. Odsek učiteljev pri JUU v Ljubljani bi bil gotovo pripravljen s pomočjo vseh prizadetih sestaviti tako statistiko. V interesu vseh prizadetih je, da pomagajo pri tem delu. Ako je kateri znan primer, da je tovarišica poročila neučitelja in s tem izgubila službo, naj takoj javi z dopisnico na odsek učiteljev JUU v Ljubljani.

Brezposelnih učiteljev v dravski banovini je le še kakih 200, sedaj na 2 leti ne bo nobenih učiteljev abiturientov. L. 1940. bo učitelstva celo primanjkovala, zato je nujno, da se celibat ukine takoj, ker dolgo ne bo imel zato stvarne podlage.

Celibat je prekršil tudi načelo enakopravnosti uradnikov in uradnic, ki je povsem jasno izraženo dana ženskam z uradnim zakonom iz l. 1931. Da se ta krivica popravi, si moramo prizadevati same. Tovarišice pošljite na razne liste čim več člankov, v katerih prikažete kako gledate ve na celibat, da bo spoznala naša javnost, kako krivična uredba je to.

Z. H. K.

Učiteljski pokret

Nekoliko statistike k našim anketam

Vprašanje raziskovanja življenjskih pogojev našega šolobveznega otroka smo sprožili na precej široki osnovi. Naš program je obsežen, za njega izvedbo pa je potreben kader izvežbanih delavcev. Doslej izvedeni ankete o stanovanjskih razmerah in o telesnem razvoju otrok, sta pokazali, da so naši sodelavci nesorazmerno razdeljeni po raznih delih Slovenije. Prav mučna bela polja bi se pokazala, če bi napravili zemljevid sodelavcev. Anketne pole pošiljamo samo tovarišem in tovarišicam, ki so se prijavili sekcijskemu odseku Učiteljskega pokreta.

Posamezni srezi so prijavili naslednje število sodelavcev:

Brežice	1
Celje	3
Celje, mesto	0
Črnomelj-Metlika	1
Lendava	2
Dravograd	3
Gornji grad	8
Kamnik	1
Kočevje	1
Konjice	1
Kranj	1
Krško	1
Laško	3
Litija	0
Ljubljana, okolica	0
Ljubljana, mesto	3
Ljutomer	2
Logatec	7
Maribor, desni breg	2
Maribor, levi breg	3
Maribor, mesto	1
Murska Sobota	4
Novo mesto	1
Ptuj	14
Ptuj, mesto	0
Radovljica	1
Slovenj Gradec	5
Škofja Loka	0
Šmarje	6

Skupaj prijavljenih . . . 75, od tega na ozemlju bivše Kranjske 16, v odstotkih = 21,33 %; na ozemlju bivše Štajerske 59, v odstotkih = 78,67 %.

»Trdo je življenje, z vsakim nohtom se držimo zanj. Človek pač mora živeti, a nihče ga ne vpraša kako! Učiteljska je slaba, zelo slaba, a nihče mu ne pomaga. Izdatki za najpotrebnejše nadkriljujejo dohodek. Cene so sploh poskožile, pravijo, da za četrtino, a dohodki . . . Kaj bi o tem govoril in filozofiral . . . Povišanje plače bi človeku odvalilo težko kamenje s prsi in laže bi dihal . . . je zapisal Jaka nekoč, ko je prišel prvega v mesecu domov s pestjo denarja. Ženskih solz Jaka ni rad gledal . . .

»Vedno stojim na enem mestu, kakor da sem pritrastel. Nikamor ne pridem z dohodki naprej! O, prosjač! pa ne bom, le s poštenim bojem si hočem priboriti. A boj . . . ? . . . Nekateri moji tovariši stoje na enem ali dveh klinih višje kakor jaz. Ne, ne, prodaja samoga sebe . . . Napredovanje! Ko bi že enkrat napredoval brez kakih posebnih protiuslug?« je stalo na drugem listu.

Knjižica je bila res prav zanimiva. Bila je polna skromnih želj učitelja Jake.

Tretji in več nadaljnjih listov so bili popisani z imeni krajev, v katerih je služboval Jaka. Jaka je hranil kup premetljivih dekretov. Služboval je v mnogih krajih, a kot dober učitelj in znan javni delavec ni rad hodil iz kraja v kraj.

Zapisal je »Komaj sem se privadil kraja in ljudi, komaj sem prijel z vso mladeniško silo za delo, sem moral romati naprej . . . Smilila se mi je mladina in ljudje, smililo se mi je delo, ki ga na tak način ne bom nikdar dokončal. Stalnost bi učiteljevo delo med narodom dokončala . . .«

Na prihodnjih listih svoje skrivnostne knjižnice je pisaril o slabih šolah. Skoraj nobena ne ustreza svojemu namenu. Slabo so zidane, temne, vlažne . . . Kaj bo z zdravjem mladine?

Jaka je sanjal o novi šoli, o lepi in zračni šoli, v njej veselje in otroški vrisk. »Nova šola« je izvenel konce tega odstavka.

Iz navedenega je razvidno, da so nekateri deli Slovenije prav dobro zastopani pri anketiranju, o mnogih pa ne vemo ničesar, kakor da jih ni, n. pr.: Dolenjska, Kočevska in Gorenjska. Priprani smo, da so tudi tam tovariši ali tovarišice, ki bi bili voljni sodelovati. Ni učitelja, ki bi pri svojem delu ne nalezl na malo prijetno dilemo: »Kje tiči vzrok, da ne morem doseči pravih uspehov? Ali sem morda slab učitelj?« Med vsem je moral vendar dognati, da so med drugim krive slabih uspehov tudi socialne prilike, ki jih je treba dobro poznati.

K spoznavanju socialnih prilik nas vodi edina želja: pomagati mladini. Življenjske pogoje moramo spoznati v celoti, ne samo posamezne slučaje! Zbrati moramo stvarne podatke iz vseh delov Slovenije. Že danes lahko ugotovimo, da je življenjski standard kmečkega otroka nižji od delavskega in nameščenkega otroka, četudi je stabilnejši.

Nujno bi bilo, da se udeležijo nadaljnjih anket učitelji iz vseh delov Slovenije, da bo slika socialnih razmer čim popolnejša. Izgovor, da ne spada to delo v naš delokrog, je prazen, kajti učitelji smo poklicani, da pred očujemo javnosti stvarni položaj šolske mladine. Nujno je tudi, da izvajamo zaključke za delo pri pouku in vzgoji.

Letos začnemo z anketo o obleki šolske mladine. Sledila bo anketa o prehrani.

Kdor bi bil voljan sodelovati pri letošnjih anketah, naj se prijavi sekcijskemu odseku Učiteljskega pokreta! Tajništvo je urejeno, ne strahite se neresenih dopisov!

F. K.-c.

LJUBLJANA — MESTNI TRG

In tako je vsak nadaljnji list nosil skromne želje. Jaka je vsako zapisal z vso pazljivostjo razumnega in dobrega učitelja. Mnogo je bilo takih želja in ako bi se učitelju Jaki vse izpolnile, bi bilo res kakor v pravljici »Mizica, pogri se!« Zato je Jaka napisal na knjižico tak naslov.

Nekega dne je Jaka nekam čudno oživel, vzvalovile so tudi množice. Svojo skrivnostno knjižico je začel nositi kar s seboj, ker iskričica upanja v boljše čase je vzplamtela v njegovi duši . . .

Napočil je namreč trenutek, ko so začeli narodni izbranci govoriti o boljših časih. Narod je obstal sredi dela in poslušal preroke lepšega življenja. Začela se je nekrvava borba za ljudi, kupovanje duš in glasov z obljubami . . . In koliko je bilo lepih obljub, nebesa bodo že na zemlji. Narod je vriskal in pozabil na trpljenje.

Tudi Jaka je poslušal govornike in preroke. Bil je pa tako skromen, da ni mogel vsega razumeti, vsega si ni mogel zapomniti. Da ne bi pozabil, kaj bo vse prejel z nastopom novih časov — o zlati časi — si je vse obljube preročkov, ki so se nanašale na njegove želje v njegovi knjižici, rdeče parkrat podčrtal. Jaka je podčrtaval in podčrtaval, da je bilo veselje. Vse želje je podčrtal, vse se mu bo izpolnilo: plača bo višja, napredoval bo, novo šolo bo zidal in . . . in sploh bo živel kakor v pravljici. Pa to še ni bilo dovolj, Jaka si je moral zapisati še obljube, o katerih si ni drznil niti misliti. Tako dobri so bili gospodje preroči . . .

Borba je bila izvojevana, dobro se je končalo za glasnike boljših časov, a slabo za učitelja Jaka . . . obljube so ostale le obljube, želje, tolikokrat rdeče podčrtane v njegovi beležnici, pravljica. Povišanje plače pravljica, napredovanje pravljica, nova šola pravljica, stalnost pravljica in vse drugo sama pravljica . . . in pravljica bo ostala . . .

»Mizica, pogri se!«

Splošne vesti

TOVARIŠICE!

Bliza se desetletnica ustanovitve gospodinjstvo-nadaljevalnih šol. Vabimo vse one tovarišice, ki so tekom teh let že poučevale, oziroma šole vodile, pa so iz kakršnih koli vzrokov prenehale, da ponovno poprimajo za delo.

Prav tako vabimo vse one tovarišice, ki so absolvirale predpisane tečaje, prirejene od banovine, a do sedaj še niso imele prilike in možnosti organizirati gospodinjstvo-nadaljevalne šole. Odbor upravičeno pričakuje, da se boste kot polno kvalificirane odzvale na to povabilo.

Naj bo porast števila šol naša manifestacija ob desetletnici! Premostite zapreke s svojo dobro voljo in poštenostjo!

Prošnje za ustanovitev je poslati čimprej kraljevski banski upravi, kmetijski oddelek. Odbor.

— Gg. poverjenike (-ce) Slovenske šolske matice vljudo naprošamo, da nam do konca novembra sigurno dostavijo članske sezname, oziroma naznanijo vsaj dokončno število prijavljenega članstva, da moremo določiti naklado knjigam za leto 1938. Doslej smo prejeli sezname od devetih poverjenikov, od vseh ostalih pričakujemo iste do konca tekočega meseca. Upoštevajte našo prošnjo, da ne bo zopet zamude, kakor je bila v letu 1937. Odbor SSM.

— Dravska finančna direkcija razglasa: Vsi državni upokojenci (-ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto predložijo tej direkciji že v drugi polovici meseca decembra, da jih bodo lahko uporabljali za vožnjo takoj v začetku leta 1939. Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki se kupi pri blagajni železniške postaje. Znamke ne sme nihče sam nalepiti v legitimaciji. Predložene poštné znamke ali kolke bo direkcija upokojencem

vračala, ker jih ne more uporabljati; ravno tako ne bo direkcija sprejemala gotovine, ker nima žel. znank v zalogi. Razen žel. znamke mora vsak upokojenec predložiti kupon (odrezek) ček. nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec. Brez tega dokazila se veljavnost žel. legitimacije ne bo podaljšala, ker se sicer ne more ugotoviti prislilčeva istovetnost. Prav tako mora poslati kupon ček. nakaznice, kdor prosi za novo žel. legitimacijo.

— Vodnikova družba bo letos izdala povest »Večne vezi« izpod peresa znanega slovenskega pisatelja dr. I. Šorlija. V tej svoji najnovejši povesti je zajel pisatelj problem slovenskega vojnega begunca. Podal nam je živo sliko, beguncev-Slovencev, ki so leta 1918. s težkim srcem zapustili svojo rodno zemljo ter bežali . . . Mnogo družin se je ločilo. Toda čas leči vse rane — na koncu povesti doživimo spravo in mir v srečnem družinskem življenju. Povest je pisana izredno spretno in zajemljivo. Prijave za včlanjenje sprejemajo poverjeniki in družbena pisarna v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Članarina znaša 20 din. Za ta mal denar dobite štiri knjige, med njimi Vodnikovo pratiko.

— Poročila sta se v nedeljo učitelj Lado Ambrožič iz Stične in učiteljica Mica Adamičeva iz St. Petra pri Novem mestu. Čestitamo!

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudo prosi Vodnikova družba, da naj čimprej pošljejo svoje nabiralne pole, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicijo letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 20. novembra.

— Za Foersterjevo knjigo »Življenja mo-drost« podaljšuje Delavska založba v Ljubljani subskripcijski rok do 31. decembra 1938. Cena v platno vezani knjigi 120 din, pozneje več. Lahko plačate v obrokih po 20 din.

Kuhinjsko posodo — jedilno orodje — vse za gospodinjstvo

FRANC GOLOB — LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 8

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slike s Ptujkega polja (med drugim prinaša). Vsi evropski narodi posvečajo pozornost fizični vzgoji in ozdravljenju svojih množic, le pri nas se nihče ne trudi, da bi zaustavil fizični razvoj slovenskega naroda, ki postaja dan za dnem bolj očit. — Treba je obiskati le naše šole, v katere zahajajo otroci ptujke okolice, pa ne bo o tem razkroju in razpadu nihče več dvomil. Ogromna večina naših »kmečkih« otrok, ki jih razni »idilični« mladinski pisatelji stavljajo mestnim otrokom za vzgled zdravia in moči, je neverjetno blede, suha, sestradana in razcepana. Večina otrok je zaradi slabe hrane in pretežkega dela telesno zaostala in boleha. »Večernik« 12. XI.)

— I Skrb za pravilno vzgojo mladine. Otroke bi bilo treba uvajati v obvezno šolanje s posetom igrišč, odnosno otroških zavetišč. Država, občina in zasebna društva naj odločno poskrbe, da bodo otroci lahko nemoteno obiskovati šolo. Ustanoviti bo treba posebne šolske kuhinje, domove za otroke, ki stanujejo daleč od šole, šolskim otrokom pa naj odločilni činitelji delijo tudi obleko, učila in drugo potrebno. V prostem času naj se otroci mude na igriščih. Treba bi bilo urediti šolske kolonije, čitalnice, otroške delav-

nice in podobno. Osnuje naj se čimveč zavetišč, da bi otroci brez staršev, zapuščeni in nezakonski otroci dobili čim boljše socialne in gnotne pogoje za življenje. Zavetišča naj bi poleg drugega skrbela tudi za to, da bi poiskala nezakonske očete ter jih prisilila na plačevanje preživnine. (»Domovina« 10. X.)

— I Kmetijski list od 9. nov. priobčuje citat iz uvodnika Ob otvoritvi novih šol, ki je izšel v »Učiteljskem tovarišu«.

— I Gradnja šole pri Sv. Treh kraljih. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je sklenila, da pri Sv. Treh kraljih na lastne stroške zgradi in opremlja novo šolo, ki bo odgovarjala vsem sodobnim predpisom. Stavbišče je že kupljeno in se bo gradnja nove šole spomladaj pričela. (»Večernik« 12. XI.)

— I Podpore za nove šole. Prosvetni minister je podpisal odlok, s katerim je odobril denarno podporo za zidanje novih šol v Sloveniji naslednjim šolskim odborom: Lučine 15.000 din, Sv. Katarina 10.000, Ajdovec 10.000, Sv. Trije kralji 10.000, Reteče 10.000, Vrh pri Sv. Treh kraljih 10.000, Benica 10.000, Petrova vas 10.000, Čatež 10.000, Dolsko 10.000, Zavrč 10.000, Zelenka gora 10.000 in Zlato polje 10.000 din. (»Večernik« 12. XI.)

Učiteljska tiskarna

— t Šolska upraviteljstva Ljubljane in sreza Ljubljane-okolice se opozarja, da je izšel zemljevid Ljubljane in sreza Ljubljane-okolice. Knjižarna Učiteljske tiskarne Vam jih nudi v lepem izdelku.

— t Sv. Miklavž že prihaja. Ne pozabite ga poslati v Knjižarno Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali v njeno podružnico v Mariboru. Pripravljeni dobijo lepa darila. Otrokom v najplemenitejše veselje, pouk in razvedrilo.

— t Vadite petje? Imate pevski zbor? Odprite cenovnik Učiteljske tiskarne v Ljubljani, ki ste ga prejeli. Na strani 44. dobite zbirko pesmaric in muzikalij. Pridno segajte po njih in dobro Vam bodo služile pri raznih narodnih in šolskih prireditvah.

— t O našem najpopularnejšem skladatelju Emilu Adamiču, čigar pesmi poje vsak Slovenec, je izšla knjiga izpod peresa Lucijana Marije Škerjanca. Če preberete in preštudirate vsebino knjige, se boste vživeli v njegova dela. Laže jih boste doumievali. — Knjigo dobite v Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

— t Ali ste že pregledali svojo zbirko učil? Gotovo vam manjka marsikaj nepotrebne pri učenju fizike, kemije, prirodoznanja, zemljepisja ali zgodovine. Naročite, kar vam manjka, v Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri njeni podružnici v Mariboru.

— t Zelite prekopirati načrt ali kak črtež, nabavite si svetlopišni papir »Jasnit«, ki se izdeluje v Učiteljski tiskarni.

Mladinska

matica

— mm Nove izredne publikacije Mladinske matice. Za Miklavža pripravlja M. M. našim najmlajšim lepo presenečenje. Izide namreč slikanica »Živali«. Knjiga izide na kartonastem papirju, v štiribarvnem tisku, z izvirnimi slikami in testom. Poleg štiribarvnih slik bodo na drugi strani enobarvni obrisi istih slik, tako da jih bodo otroci lahko prerisavali in barvali z vodenimi barvami ali s barvastimi svinčniki. Knjiga bo stala za člane Mladinske matice le 12 din. Lanska slikanica »Palčki« je pošla v samih treh tednih in zapozneli naročniki knjige niso mogli več dobiti. Ker je tudi letos naklada za slikanico »Živali« omejena in se je bati, da bodo ostali zapozneli naročniki brez nje, naj jo vsi naročijo čimprej. Zaradi verzov, ki bodo tiskani v velikih črkah, bo slikanica primerna posebno za učence prvih razredov. Veseli jo bodo seveda tudi otroci drugih in tretjih razredov, pa tudi oni, ki ne hodijo še v šolo. Za otroke od tretjega šolskega leta dalje pripravlja Mladinska matica za Miklavža mladinsko povest »Tonček«, Pavle Sedmak, avtor »Kapla Martina Čedermaca«, ki je vzbudil lani v publikacijah »Slovenske matice« toliko pozornosti, opisuje v tej knjigi življenje slovenskega učenca na Primorskem. Veseli in žalostni dogodki se vrstijo s čudovito resničnostjo. Knjigo je ilustriral Oskar Gaspari. Kartonirani izvod so po 15 din, v polplatno vezani po 19 din in v celo platno vezani po 22 din. Poleg tega izda Mladinska matica za Božič še 3. zvezek Cicibanove knjiž-